

APROB,
PREȘEDINTE
Ion MÎNZÎNĂ

AVIZAT DE LEGALITATE,
SECRETAR GENERAL AL
JUDEȚULUI
Ionel VOICA

RAPORT

pentru modificarea și completarea Hotărârii de Consiliu Județean nr. 237 din 27.05.2025 privind aprobarea proiectului „Reabilitarea, conservarea și punerea în valoare a Castrului Roman Jidava (Jidova)” și a cheltuielilor legate de proiect, cu modificările și completările ulterioare

Unitatea Administrativ-Teritorială Județul Argeș, prin Consiliul Județean Argeș, a depus cererea de finanțare pentru proiectul „Reabilitarea, conservarea și punerea în valoare a Castrului Roman Jidava (Jidova)”, în cadrul Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027, apelul de proiecte nr. PRSM/380/PRSM_P6/OP5/RSO5.2/PRSM_A40, Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia.

Această investiție este destinată și Unităților administrativ-teritoriale Județ, iar activitățile eligibile în cadrul acestui program includ protecția, conservarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural prin activități de restaurare, consolidare, extindere, accesibilizare și dotare (pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural imobil) a monumentelor istorice de categoria A, inclusiv servicii de digitizare/digitalizare în scop educativ, precum și activități de marketing și promovare turistică.

Castrul de Epoca Romana Jidova (Jidava) este înscris în Repertoriul Arheologic National, cod 13506.02, monument de importanță națională, clasat în Lista monumentelor istorice, din județul Argeș ca subcomponentă a sitului- monument istoric ” Sectorul nordic al Limesului Transalutan ”-cod LMI: AG-I-m-A-13357. Totodată situl este înscris în Lista Patrimoniului Mondial (LMP UNESCO) conform deciziei WHC/24/46.COM/8B adoptată la NEW DELHI în 27 iulie 2024, unde este denumit conventional 7.8.1-Situl Roman de la Campulug-Jidova 1, parte a componentei 7.8 Jidova din bunul cultural serial *Frontierele Imperiului Roman-Dacia (FRE-Dacia)*.

Cererea de finanțare se află în etapa de contractare conform Deciziei de contractare încărcată pe platforma My SMIS – cod SMIS 336896 și înregistrată la Consiliul Județean Argeș sub nr. 10518/12.05.2026.

Prin notificarea tip ”Solicitare de clarificari nr. 1” înregistrată la Consiliul Județean Argeș sub nr. 11725/25.05.2026 se solicită printre altele reincadrarea cheltuielilor eligibile în suma de **3.495.042,75 lei cu TVA** în categoria cheltuielilor neeligibile, reprezentând cheltuieli pentru construirea noului muzeu, în exteriorul castrului propus prin proiect, având în vedere că acesta nu este monument istoric, dar este necesar să se realizeze pentru promovarea Castrului Roman și dezvoltarea turismului prin creșterea numărului de turiști (indicator de proiect).

Necesitatea realizării noii clădiri este fundamentată pe următoarele considerente:

Protecția și conservarea bunurilor mobile de patrimoniu. În urma lucrărilor de cercetare arheologică și a intervențiilor de reabilitare a castrului roman, au fost și urmează să fie descoperite artefacte și bunuri mobile de patrimoniu care necesită condiții adecvate de depozitare, conservare și

expunere. Amplasarea acestora în exterior, fără o infrastructură dedicată, ar pune în pericol integritatea fizică a pieselor și ar face imposibilă respectarea standardelor naționale și internaționale privind conservarea patrimoniului cultural mobil.

Sustenabilitatea obiectivului de investiție. Realizarea unui muzeu dedicat în imediata vecinătate a castrului roman constituie o condiție indispensabilă pentru sustenabilitatea pe termen lung a investiției. Conform cerințelor programului de finanțare, beneficiarul este obligat să demonstreze că obiectivul reabilitat va fi funcțional și va genera impact cultural, educațional și turistic pe o perioadă de minimum 5 ani de la finalizarea proiectului. Fără o infrastructură de primire a vizitatorilor și de expunere a patrimoniului descoperit, atingerea indicatorilor de impact asumați prin cererea de finanțare nu ar fi posibilă.

Protejarea integrității monumentului istoric. Amplasarea noii clădiri în **exteriorul** castrului roman este tocmai rezultatul respectării normelor de protecție a monumentului istoric. Construirea în interiorul sau pe amprentul castrului ar fi constituit o intervenție inadmisibilă asupra zonei de protecție a sitului arheologic, afectând iremediabil straturile istorice și structura autentică a monumentului. Soluția adoptată de proiectant, respectiv amplasarea muzeului în afara perimetrului protejat al castrului, este singura variantă conformă cu legislația privind protejarea monumentelor istorice (Legea nr. 422/2001) și cu avizul emis de Ministerul Culturii – Direcția Patrimoniu Cultural nr. 110/M/2025.

Valorificarea turistică și educațională a sitului. Noul muzeu va funcționa ca punct de acces și interpretare a sitului arheologic, oferind vizitatorilor contextul istoric necesar înțelegerii castrului roman. Acesta va asigura infrastructura de primire a publicului (spații de informare, toalete, birouri administrative, depozite pentru colecții), indispensabilă deschiderii obiectivului pentru turism cultural. Prin această investiție complementară, Județul Argeș va putea contribui la creșterea numărului de turiști în regiune și la consolidarea identității culturale a comunității locale în jurul moștenirii romane de pe teritoriul județului.

Scurta prezentare a lucrarilor prevazute prin proiect:

Conservare, restaurare și protejare vestigii arheologice - sunt prevăzute lucrări de conservare a materialului istoric și de remediere a deteriorărilor provocate de expunerea îndelungată la mediul exterior, ulterioară recuperării prin saptura arheologica, precum și crearea de anvelope cu scop de protejare și punere în valoare a ruinelor istorice.

-Intervențiile la deteriorările de suprafață - lacune, zone decoezive sau exfoliate – cuprind curățarea mecanică a suprafeței și a rosturilor, înlocuirea elementelor degradate, fără coeziune sau adeziune, chituirea elementelor de zidărie care prezintă degradări minore, completarea lacunelor cu elemente de aceleași dimensiuni și din material asemanător, rostuirea generală a zidăriei în plan retras cu cca. 5 mm față de parament.

-Completările zidăriilor lacunare se vor executa în situațiile în care lacunele dezvoltate pun în pericol stabilitatea zidului sau a subsansamblurilor structurale și împiedică lectura sistemului constructiv și înțelegerea ansamblului arhitectural. Completările se vor face cu blocuri sau blochete din piatră similar celei utilizate la zidăria istorică, tratată astfel încât să reproducă textura și urmele de prelucrare ale blocurilor sau blochetelor antice, cu o minimă diferențiere obținută prin modul de tăiere sau punere în opera a pietrei - cu o nuanță mai uniformă față de zidăria antică. Pentru orice completare se vor face întâi probe de prelucrare a materialului.

-Consolidarea, protejarea generală a zidăriei prin rostuire este prevăzută pentru zonele în care mortarul lipsește sau este slab. Rostuirea implică curățarea mortarului existent pe o adâncime de 60 mm și înlocuirea sa cu mortar de var cu adaosuri hidraulice.

- Texturarea integrarea cromatică a completărilor se va face pe baza de probe pe santier, respectând natura și calitatea materialelor agregate și modul de preparare precum și punere în opera.

- Tratarea hidrofuga și biocidarea zidurilor elimină mecanismele deteriorare cauzate de umiditate și de infiltrații.

- Refacerea mortarului de protecție al zidurilor ruinate - se vor fixa în masa mortarului nou turnat elemente din inox în scopul fixării unor piese de tip articulații mecanice, a.i. peste Pretorium, Horem, Principia etc să poată fi fixate structuri zvelte de acoperire. Anvelopa creată va găzdui spații cu funcțiuni complementare. Se creează astfel posibilitatea efectuării cercetărilor arheologice într-un mediu protejat. Lucrări de restaurare, consolidare și punere în valoare a porții principale de acces în castru –PORTA PRAETORIA.

- În prezent castrul este lipsit de o "interfață" cu exteriorul, accesul făcându-se printr-o zonă laterală. Odată cu restaurarea „Porții Praetoria”, accesul în castru va fi posibil pe traseul antic, firește, prin această poartă.

Demolarea clădirilor moderne din interiorul castrului - se propune demolarea tuturor construcțiilor moderne din interiorul castrului. Acest proces se va face controlat fără a afecta ruinele istorice. Privelistea va fi readusă la aspectul inițial iar solul va fi nivelat și acoperit cu un strat vegetal.

„Muzeul de Istorie și Arheologie Jidova” va avea ca scop acomodarea unei expoziții mai largi ce presupune prezentarea în detaliu a informațiilor istorice specifice Castrului Roman Jidova dar și a limesului transalutan. O serie de camere vor fi parcurse treptat de către vizitator, oferind informații de ansamblu a castrului roman înainte ca acesta să fie vizitat.

Împreună cu spațiul muzeal, la parter se va afla o zonă de întâmpinare a publicului. Facilitățile introduse sunt menite să creeze o atmosferă primitoare care va încuraja promovarea și comercializarea Castrului Roman. Astfel, zona de recepție reprezintă punctul de administrare al muzeului, incluzând casa de bilete, ghiduri audio și vizuale și punct de informare turiști. Zona de recreere va fi dotată cu locuri de odihnă, facilități sanitare, magazin de suveniruri și cafenea. De-a lungul turului de vizitare, pe panouri vizibile vor fi prezentate teme de discuții, dându-se ocazia socializării afective.

Turul de vizitare va începe de lângă recepție. Prima sală de expoziție are rol introductiv, prezentând imaginea de ansamblu a compoziției castrului roman. Aici se va afla și o machetă fizică a castrului roman și a contextului în care se afla în perioada romană. Totodată, vor fi incluse informații privind limesul transalutan, precum hărți printate la dimensiuni mari, panouri informatice, schițe ș.a.

În prima cameră de expoziție, a fost amplasată o fereastră de dimensiuni mari îndreptată spre poarta de sud a castrului roman, Poarta Praetoria. Aceasta poate fi folosită ca și parte din expoziție, spre exemplu, pe suprafața geamului, folosind imaginea Porții Principia, vor fi relatate explicațiile componentelor arhitecturale specifice fortului roman.

A doua cameră în turul muzeal o reprezintă „camera multimedia”. Aici informația va fi expusă în mod digital și interactiv, încurajând mai multe metode tehnologice de prezentare. De exemplu, camera va include zona de proiectare a filmelor explicative, ecrane interactive touch-screen și macheta digitală a limesului ce poate fi explorată de vizitatori.

Următoarea sală de expoziție este menită să surprindă viața zilnică a unui soldat roman în castru. Vor fi prezentate statui cu uniforme specifice gradului de conducere, arme, unelte casnice din acea perioadă istorică și informații privind activitățile desfășurate în castru.

În ultima cameră muzeală de la parter vor fi prezentate artefacte de dimensiuni mici, detalii și piese decoperite în urma săpăturilor arheologice, de exemplu, monede, ceramice, unelte ș.a. Pentru o mai bună explicație a artefactelor se vor folosi diferite mijloace de prezentare a informației.

La primul etaj al clădirii se afla laboratorul arheologic, depozitul de artefacte, spațiu de relaxare și cameră multifuncțională. Accesul se face cu ajutorul liftului sau al scării. Liftul va servi arheologilor pentru transportul de materiale și artefacte dar și publicului, în special persoanelor cu nevoi speciale. La acest etaj, accesul publicului va fi controlat, vizitarea laboratorului arheologic fiind posibilă sub supravegherea unui cadru administrativ între anumite intervale de timp. Astfel, vizitatorii vor putea observa pași desfășurați în descoperirile arheologice. Scopul este de a facilita educarea publicului atât despre importanța conservării obiectelor istorice cât și despre procesele de efectuare a acestora. De aceea, după vizitarea laboratorului arheologic, vizitatorii vor pasi în camera adiacentă, numită cameră multifuncțională, pentru a participa în activități interactive și educaționale. Acest spațiu va fi destinat atât copiilor cât și adulților.

La ultimul etaj al clădirii se va afla turnul de observare. Acesta reprezintă o cameră goală cu geamurile îndreptate către Castrul Roman. Scopul turnului este de a oferi oportunitatea vizitatorilor de a admira vestigiile istorice de la înălțime. De asemenea, în această cameră vor fi instalate telescoape turistice pentru observarea ruinelor istorice.

Montare panouri informative - amplasate pe platforma de pământ stabilizat deasupra solului vegetal existent.

Lucrări de protejare și punere în valoare a unor vestigii - în zona Praetoriumului, se propune acoperirea ruinelor istorice cu structuri metalice ușoare și pereți de sticlă, fără a impacta contextul istoric.

Circulația generală și traseele de vizitare - se propune reabilitarea drumului de acces către castru și realizarea unei parcuri publice cu capacitatea de aproximativ 2 autocare și 13 de autoturisme. Totodată, se propune crearea unui traseu de vizitare în interiorul castrului folosind materiale specifice contextului istoric.

Remedieri - Reabilitarea zonelor care reprezinta un pericol pentru cei ce vizitează castrul .

Cercetarea arheologica - se vor diagnostica toate complexe arheologice evidentiare; se vor efectua cercetari arheologice preventive.

- Intervențiile anterioare asupra castrului de la Jidova trebuie în totalitate revizuite, iar deciziile în privința lor trebuie fundamentate pe studii și proiecte de conservare-restaurare.

- Intervențiile nocive cu mortar de ciment trebuie înlăturate, iar modul de abordare al zidurilor ruinate trebuie definit pe baza unei metodologii de intervenție.

- Intervențiile propuse trebuie să se bazeze pe folosirea materialelor istorice sau compatibile, îmbunătățite cu lianți și consolidanți specifici domeniului restaurărilor, fără ciment Portland.

- Intervențiile de conservare a ruinelor nu vor include lucrări de reconstrucție sau reconstituire, ci procedee de conservare adaptate modului de lucru antic, aplicate ruinelor existente — anastiloză, integrare a lacunelor, completare cu rol de protecție; Este posibilă doar recompunerea unor elemente și zone restrânse, prin anastiloză, fundamentată prin rezultatele cercetărilor; nu vor fi admise reconstituiri bazate exclusiv pe analogii; În cazuri excepționale, spoliile cu caracter deosebit de relevant pentru istoria arhitecturii romane pot fi extrase din ziduri și înlocuite cu copii, pentru a căror execuție va fi necesară manoperă specializată. Zidurile de incintă: obiectiv principal — prezentarea și explicitarea fazelor de construcție: de exemplu, zidul de incintă poate fi prezentat în mai multe etape de edificare. Portile pot fi studiate în vederea realizării unor anastiloze parțiale; trebuie studiată ameliorarea rezultatelor intervențiilor recente (rezidire cu mortar de ciment) și recuperate pe baza cercetării elemente și informații arhitecturale importante .

- Sunt prevăzute lucrări de conservare a materialului istoric și de remediere a deteriorărilor provocate de expunerea îndelungată la mediul exterior ulterioară recuperării prin săpătura arheologică.

Având în vedere ca de la promovarea acestui proiect și până în prezent, a trecut un an și tinând cont de creșterea indicilor de cost în construcții pe categorii de obiecte și pe elemente de structură, s-a avut în vedere revizuirea valorii cap. 7.2. Cheltuieli pentru constituirea rezervei de implementare pentru ajustare de pret.

În urma acestor modificări, valoarea proiectului a crescut cu suma de **2.180.895,47 lei cu TVA**, reprezentând ajustare de pret, de la suma de **37.327.864,26 lei cu T.V.A.** la suma de **39.508.759,73 lei cu T.V.A.**

Prin adresa nr. 26/25.05.2026 înregistrată la Consiliul Județean Argeș sub nr. 11972/27.05.2026, proiectantul a înaintat Devizul general revizuit.

Prin urmare, bugetul proiectului „Reabilitarea, conservarea și punerea în valoare a Castrului Roman Jidava (Jidova)” a fost recalculat integral, rezultând următoarele valori:

- Valoarea totală a proiectului 39,508,759.73 lei (inclusiv TVA);
- Valoarea eligibilă: 25.426.466,28 lei (inclusiv TVA);
- Valoare neeligibilă: 14.082.293,45 lei (inclusiv TVA);
- Valoare nerambursabilă: 24.917.936,55 lei (inclusiv TVA);
- contribuția solicitantului (2% din cheltuielile eligibile): 508.529,73 lei (inclusiv TVA).

Având în vedere notificarea tip ”Solicitare de clarificări nr. 1” înregistrată la Consiliul Județean Argeș sub nr. 11725/25.05.2026, prin care Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia a solicitat transmiterea, în regim de urgență, a anexelor obligatorii la contractul de finanțare, inclusiv hotărârea de aprobare actualizată a cererii de finanțare și a cheltuielilor aferente, se impune aprobarea cu celeritate a prezentei hotărâri, în vederea respectării termenelor impuse de autoritatea de management și a evitării oricărui risc de pierdere a finanțării europene aferente proiectului „Reabilitarea, conservarea și punerea în valoare a Castrului Roman Jidava (Jidova)”.

Față de cele prezentate, în conformitate cu prevederile ghidului solicitantului și cu cerința transmisă de ADR Sud Muntenia prin notificarea tip ”Solicitare de clarificări nr. 1” înregistrată la Consiliul Județean Argeș sub nr. 11725/25.05.2026, propunem spre aprobare Consiliului Județean Argeș adoptarea unei hotărâri privind aprobarea bugetului proiectului, actualizat.

Ca a celor menționate supunem spre aprobare:

- Inlocuirea Anexei 1 – Bugetul Proiectului cu anexa care însoțește prezentul raport;

Urmare a celor prezentate mai sus, considerăm că proiectul de hotărâre pentru modificarea și completarea Hotărârii de Consiliu Județean nr. 237 din 27.05.2025 privind aprobarea proiectului „Reabilitarea, conservarea și punerea în valoare a Castrului Roman Jidava (Jidova)” și a cheltuielilor legate de proiect este fundamentat din punct de vedere al reglementărilor în vigoare, raportat la atribuțiile și competențele specifice Direcției Strategii Sinteze Proiecte cu Finanțare Internațională, sens în care propunem analizarea și supunerea spre dezbateră și adoptare a proiectului de hotărâre **în ședință extraordinară a Consiliului Județean Argeș** în temeiul art. 173, alin. (1), lit.b), art. 182, alin. (1), coroborat cu art.196 alin. (1), lit. a), din OUG 57/2019 privind Codul administrativ.

Atașăm prezentului:

- Bugetul revizuit al proiectului (Anexa nr. 1);

Direcția Strategii Sinteze
Proiecte cu Finanțare
Internațională
Director executiv/
manager de proiect
Sorin IVAȘCU

Direcția Economică

Director executiv,
Carmen MOCANU

Direcția Juridică
Administrație
Publică Locală
Director executiv,
Alisa CIOBANU

Asistent manager de proiect,
Cristina Voicu-Olteanu

Responsabil juridic,
Gheorghe Toma

Responsabil financiar,
Ramona Ghebaru

Responsabili tehnici,
Mihaela Zaidel

Minodora Soare